ఔట్ హౌస్

మా ఆవిడ పిల్లలను తీసుకొని పుట్టింటికెళ్లింది. మళ్లీ పదిరోజులలో తిరిగి వస్తానన్నది. పదిరోజుల భాగ్యానికి హోటల్లో చేరటం ఎందుకని నేనే చెయ్యి కాల్చు కుంటున్నాను.

మా ఆవిడ వెళ్ళిన మరునాడే మా మేనత్త వచ్చింది. చాలా రోజులైన తరువాత మా అత్తను చూచాననే కాకుండా, ఈ పదిరోజులూ, చెయ్యి కాల్చుకోకుండా పోతుంది గదా అని నేను ఎంతో సంతోషించాను.

కాని వచ్చినరోజు సాయంత్రమే ఆవిడ అన్నది. రేపు ప్రొద్దున బండికి నేను వెళ్లుతారా నాయినా అని "ఏమమ్మా అప్పుడే వెళ్లటం ఏమిటి? ఏం రావటం! ఏం పోవటం! మీ కూతురూ పిల్లలూ రెండుమూడు రోజులలో వస్తారు. ఉండి పిల్లలను చూచిపో" అన్నాను.

"కాదులే నాయినా తొందరపని ఉంది. నేను రావటమే, అసలు ఓ అర్జంటుపనిమీద వచ్చాను. అసలు నేను కదలేదాన్నా!

ముసలాయనకు వంట్లో ఏమీ బాగుండలేదు. ఆయనకు పథ్యం పానం నేను చేసిపెట్టాలిసిందే గాని కోడలు కేమీ

తెలియదు. అదీగాక దానికి నిండు నీళ్లాడ పొద్దులూ! ఇవ్వాళా రేపో అనుకుంటున్నాము. నన్ను బలవంతపెట్టక వెళ్లనియ్యి'' అన్నది.

అట్లాంటప్పుడు నీవు ఇల్లు కదలవలసిన అవసరమేమి వచ్చిందమ్మా అని అడిగాను. ఏం జేసేది నాయినా? ఆ నాంచారమ్మ, ఒక్క తీరాన కాళ్లా గడ్డం పట్టుకొని బ్రతిమి లాడి పంపింది.

''ఎందుకూ?''

''అదో గొడవ ఉందిలే! ఈ వూళ్లో ఓ మంచిభూత వైద్యుడున్నాడు. ఆయన్ను తీసికెళ్ళటానికే వచ్చాను. రేపు ప్రొద్దుటిబండికే ఆయనా వస్తాడు. ఇద్దరం కలిసే వెడతాము.''

''భూతవైద్యుడా? అయితే ఏదో గాలిసోకిందో ఏమిటి ఆమెకూ?''

''అవునురా నాయినా, మన ఇంటిప్రక్కనేగా వాళ్ల ఇల్లు! ఆ ఇంట్లో ఒక దయ్యం ప్రవేశించింది!''

దయ్యాలయందు నాకు అట్టే నమ్మకంలేదు. అందుకని హేళనగా మాట్లాడాను. ''దయ్యం! దయ్యం ఎట్లా ప్రవేశించిందమ్మా'' అని.

''ఎట్లాగో, దయ్యాలు వచ్చేదారులేవో మనం చెప్ప గల్గుమా! ఎట్లాగో ప్రవేశించింది'' అన్నది ఆవిడ.

"ఎవ్వరూ చూడలేదు అన్నమాట!"

"ఎట్లా చూస్తారురా? అయినా చూస్తుండంగా వస్తుందా దయ్యం?"

"అయితే దొంగదయ్యం అన్నమాట" అన్నాను నేను. మా అత్తయ్య ఈ పిచ్చి మాటలు విని విసుక్కొని ఊరుకొన్నది. కాని నాకు ఆదయ్యం ఎల్లాంటిదో ఏమిటో తెలుసుకోవాలెనని ఉండటం వల్ల "ప్రవేశించి ఏంజేసే దమ్మా" అని అడిగాను.

"ఏందుకూ చెపటం? నీవు అంతా వట్టిదే అంటావు ఈ ఇంగ్లీషు చదువుకొన్న వాళ్లందరికీ ఇదొకటి! దయ్యాలంటే నమ్మకం లేదు."

"నమ్మకంలేక పోవటానికి కారణంఏమిటంటే దయ్యాన్ని నేను చూశాను. అని చెప్పగల వాళ్లు నాకెవ్వరూ ఇంత వరకు కనపడలేదు."

"అయితే అబ్బాయీ కనపడటానికి వీలులేని వస్తువ ఎల్లాగ కనపడుతుందిరా? నీకు గాలి కనపడుతుందా? దయ్యమూ గాలే, కాబట్టి అది మన కళ్లకు కనపడదు?"

"గాలి మనశరీరానికి చల్లగానూ, వెచ్చగానూ తాకటము మనం తెలుసుకోటం లేదుటమ్మా?"

"ఇంకేం. అల్లాగే దయ్యం. అది చేసే పనులవల్ల దాని సంగతి తెలుస్తుంది."

మా అత్తయ్య చెప్పినమాట నిజమే అనిపించింది. కార్యాన్ని బట్టి కారణం ఊహించటం సరియైన పద్ధతే. అందుకని నేను మళ్లా అడిగాను. "ఏం జేస్తుంది అత్తయ్యా కాస్తనాకు చెప్పు వింటానూ" అని.

"ఏం జెయ్యటమేమిటి? నానా అల్లరీ చేస్తుంది!"

"అరుస్తుందా?"

"ఇంకా అది కూడా ఉంటే ఈ పాటికి అందరి ప్రాణాలు పోయేవే!"

"మరి ఏమిటి అది చేసే అల్లరి?"

"చెప్పితే నమ్మవుగాని నేను కళ్లారాచూశానురా?"

"ఏమిటమ్మా అది?"

"ఏమిటా? ఒక రోజున నేనూ నాంచారమ్మ ఇల్లాగే కూర్చుని మాట్లాడుకొంటున్నాము. ఏదో పిచ్చపాటీనూ. ఇట్లా మాట్లాడుకొంటూనే ఉన్నాము. ఇంతలో ఆదయ్యం వచ్చి నాంచారి వీపు పైని ఫెడీమని చరిచింది!"

"అంతగట్టిగా కొట్టటం ఏం బాగుండ లేదు. నాంచారమ్మ చక్కనిది కూడా, వీపు ముద్దెట్టు కోవాలిసింది."

"ఒరేయ్ నీదంతా వేళాకోళం! అందుకనే నీకు చెప్ప నన్నాను. నేను కళ్లార చూశాను గదా, మాట్లాడుతూ మాట్లాడుతూ ఆమె అమ్మయ్యో అని కేకెట్టి పెళ్లున విరు చుక పడిపోవటం!"

"అదేదైనా జబ్బు అయివుంటుందమ్మా అత్తా?"

"జబ్బు కావలసిందే! నేను బాగా ఎరుగుదును. ఏ పేం జబ్బూ లేదు దుక్కలాగుంది. తింటుంది తిరుగుతుంది. నిద్ర పోతుంది. జబ్బు మనిషి అయితే కనపడదురా, ఎందుకు పోవటమూ, ఆర్చుకు పోవటమూనూ! ఏమీ లేందే! నిక్షేపం లాగుంది. ఆదయ్యం కొట్టినపుడు మాత్రం విరుచుకు పడుతుంది."

"ఆదయ్యం వల్ల అంతకంటే ఇంకేమీ బాధలేదా?"

"సారె! అదొకటేనా? అర్ధరాత్రి వేళ అటకపైనున్న చెంబులు తప్పాలలూ ఊహు గలగల్లాడిస్తుంది"

"ఎందుకో"

"నాబొంద ఎందుకేమిటి! ఇంట్లోవాళ్లని హడలగొట్టి చంపటానికి!"

"పంది కొక్కులూ అల్లాంటివి ఏమైనా చెంబు తప్పాల లను కదిలిస్తూ ఉన్నాఏమో?"

"పంది కొక్కులు కావలసిందే! పాత్రసామాగ్రిని ఎత్తి పడేసినట్లు శబ్దం అవుతుంటేనే! అంతమాత్రం తెలియదూ—పోనీ అది అట్లా ఉంచు! దీనికేమంటావు? నిండు నీళ్ల గంగాళం, మేము చూస్తూ ఉండంగానే దభీలున పడిపోయింది? మరి ఏమిటి చెప్పు ఇది? ఇల్లాంటివే అన్నీ అల్లరి చేష్టలు చేస్తున్నది ఆదయ్యం."

"అల్లరి దయ్యం అన్నమాట అత్తయ్యా అది వట్టి అల్లరి దయ్యం" అని నేను ఆదయ్యపు స్వభావాన్ని గురించి ఆలోచించగా తేలిన సారాంశం చెప్పాను.

ఆవిడ ఏమీ సంతోషించక మళ్లీ ఇల్లాగ అన్నది. "అది ఆ ఇంట్లో చేసే అల్లరి ఇంతా అంతా కాదు. దీని దుంపతెగ ఎక్కడనుంచి తెస్తుందో రోజూ ఇటుకముక్కలు తెచ్చి ఇంటినిండా పడేస్తుందిరా!"

ఇదేదో తమాషే అనిపించింది "ఇటుక ముక్కలు తేవటం ఏమిటమ్మా?" అన్నాను.

"ఇటుకలురా. మనం గోడ కట్టుకొనే ఇటుకలు చూశావూ అవి!! తెల్లవారేటప్పటికి ఒకకుప్ప తయారూ! అవి తీసి పారేస్తే, మరో మూల తయారూ!! ఇల్లాగ నానా గోలనూ!"

అన్నది ఆవిడ నిద్ర కళ్లతో.

"ఇంటి నిండా ఇటుకముక్కలు పడేస్తూఉంటే చికాగ్గానే ఉంటుంది. మరి ఇప్పుడేం జేస్తున్నారూ?"

"ఏం జేస్తూన్నారూ, దాన్ని వదిలించుకోవాలని సకల ప్రయత్నాలూ చేస్తున్నారు. ఈ వూళ్లో ఓ గొప్ప భూతవైద్యుడు ఉంటె ఆయన్ను పిలుచుకు వెడదామని వచ్చాను."

"భూతవైద్యుడు వల్ల అవుతుందంటావా?" అని అడిగాను.

"ఆ భూతవైద్యుడు మంత్రాలు చదివి ఆదయ్యాన్ని అక్కడనుంచి తోలేయ గలడు." అని చెపుతూనే ఉంది ఎప్పుడు నిద్రపోయిందో నిద్రపోయింది ఆమె. ఆ తెల్లవారు ఝామునే ఆమె రైలుకు వెళ్లిపోయింది.

౨

నాకు మటుకు ఆ రాత్రి నిద్రపట్టలేదు: ఒకటే ఆలోచన దయ్యాలను గురించి. ఈ మధ్యకొన్ని ఇంగ్లీషు పుస్తకాలు చదివాను. కానోండైల్ కార్ పెన్ టర్ మొదలైన వారు దయ్యాలు ఉన్నవి అని వ్రాసిన మాటలు జ్ఞాపకం వచ్చినై. మా అత్తయ్య తాను కళ్లారచూచిన విషయాన్ని నేను కాదని ఎలాగ త్రోసిపుచ్చేదీ? ఆలోచించి ఆలోచించి, చివరకు, 'ఒకవిధంగా దయ్యాలు ఉన్నవి అనే నిశ్చయానికే వచ్చాను.

ఆతరువాత ఈ నాంచారమ్మగారి ఇంట్లో ప్రవేశించిన దయ్యాన్ని గురించి ఆలోచించాను. అది యిటుకలు తెచ్చి పడేస్తుంది అన్న విషయమే నన్ను ఎక్కువగా ఆకర్షించింది. ఇటుకలు ఇప్పుడు చాలా ప్రియంగా ఉన్నవి. వెయ్యి ఇరవై రూపాయలకు తక్కువ లేదు. కాబట్టి అల్లాంటి దయ్యం ఒకటి మన ఇంట్లో ఉండటం చాలా అవసరమని తోచింది.

ఎట్లాగూ దొడ్లో ఒక చిన్న అవుట్ హౌస్ వేయిద్దామని చాలా రోజులనుంచీ, అనుకుంటూనే ఉన్నాను. ఆ దయ్యం పుణ్యమా అంటూ రోజుకో నాలుగు వందల ఇటుకలు తయారుజేసి ఇచ్చిందా మనకు ఏ ఇబ్బందీ ఉండదు.

నాకు మహాశావలిస్తే ఇరవై వేల ఇటుక కావాలె. నెలా పదిహేను రోజుల్లో తయారుజేసి ఇస్తుంది. దాని తరువాత అది ఇచ్చే ఇటుకలన్నీ పోగుజేసుకొని అమ్ముకోవచ్చు. చాలా లాభకరమైన పని. ఆదయ్యాన్ని మా ఇంటికి తీసుకు రావాలె. ఈ ఉపాయం నాకు తోచినందుకు నాకు చాలా సంతోషం కలిగింది.

అయితే ఆదయ్యం మన ఇంటికి వచ్చేటట్లు చెయ్యటం ఎల్లాగు? ఆ భూతవైద్యుడినే అడిగితే ఆ దయ్యాన్ని తీసుకొచ్చి మా ఇంట్లో వదలివేయమని? వెళ్లగొట్టటానికి చేతనైన వాడు తీసుకురాలేక పోతాడా! కాని ఒకరితో ఈ విషయం చెప్పటానికి నాకు మనస్కరించ లేదు.

కాని ఆదయ్యం వల్ల నాకు చాలా లాభం కలుగబో తున్నది కాబట్టి ఎల్లాగైనా దాన్ని రాబట్టటం మటుకు అవసరమని తోచించి.

అందుకని నేనే స్వయంగా ప్రార్థించాను.

"నాంచారమ్మ గారింట్లో ఉంటూఉన్నటువంటి ఓ దయ్యమా, నిన్ను అక్కడనుంచి వెళ్లగొడితే నీవేమీ విచార పడవద్దు. అంత వద్దు అంటూవుంటే వాళ్ల ఇంట్లోనే ఉండటం నీకేం ఖర్మం? నీవు యకాయకీని మా యింటికి వచ్చేసెయ్యి'' అని మనఃపూర్వకంగా ప్రార్థించాను ఆనిశ రాత్రివేళ ఒంటరిగా మంచంమీద కూర్చుని.

నా ప్రార్థన అంగీకరించి ఆ దయ్యం మా యింటికి వస్తుందా అని సందేహం కలిగింది. ఎందుకు రాకూడదు? వస్తే రావచ్చు. వస్తే అదృష్ట వంతుడ్నే. ఇటుకలు తెచ్చి పెట్టగల దయ్యం బంగారం తెమ్మన్నా తేగలదేమో!

అల్లా ఉద్దీన్ కథ జ్ఞాపకం వచ్చింది. అది ఒక తమాషా అయిన కథ అనే యింతవరకూ అనుకొన్నాను గాని యిప్పుడు అది నిజమైన సంగతేనని తోచింది. ఇటుకరాళ్లు తెచ్చి పోయగల దయ్యం ఉన్నపుడు, బంగారం తేగల దయ్యం ఎందుకు వుండకూడదూ? ఈ దయ్యానికే బంగారం తేగల శక్తికూడా తప్పకుండా ఉండి ఉంటుంది. నేను నిజంగా అదృష్టవంతుడ్ని అనుకొన్నాను. నాభార్యకు

ఓగోలును చేయించాలన్న విషయం కూడా ఆ సమయానికే జ్ఞాపకం వచ్చింది.

బంగారమే తేవాలెగాని రోజుకు రెండు తులాలు తెచ్చినా చాలు. కోలార్ జిల్లాలో గనులు త్రవ్వి బంగారం చేస్తున్నారు. అక్కడనుంచి తెచ్చిపెట్టు అని చెబుదా మనుకొన్నాను కూడా.

అది బంగారం తెచ్చి ఇయ్యలేదేమోనని నాకేమీ సందేహం కలుగలేదు. తెచ్చియిస్తుందనే నమ్మకం కలిగింది. కాని ఈ సంగతి ప్రభుత్వం వారికి తెలిస్తే వారు నాపైని పెద్ద పన్ను వేస్తారేమోనని భయం కలిగింది. ఈ ఆలోచన వచ్చేసరికి గుండె గుభేలు మంది. ఏ మాత్రం డబ్బు ఉన్నదని తెలిసినా గవర్నమెంటు వారు భరింపరాని పన్ను వేస్తున్నారు. రాజాధిరాజులే గడగడ వణికి పోతున్నారు. నేను ఇవ్వలేనంత పన్ను వేస్తే నాగతి ఏంకావాలె! ఈ దయ్యం బంగారం తేవటం మానేసినా పన్ను మటుకు వదలరు. అదీకాకా దయ్యం ఒకటి మా ఇంట్లో బంగారం చేస్తున్నదని ఆచోకీ దొరికినా ప్రభుత్వం వారు వెంటనే ఆదయ్యాన్నే ఆహ్వానించి తీసుకెడతారేమో! కాబట్టి రెండో కంటివాడికి తెలియకుండా ఆదయ్యాన్ని మాఇంట్లో దాచేసెయ్యాలె. బంగారం చేస్తున్నట్లుకూడా ఎవ్వరికీ తెలియనీయకూడ దని నిశ్చయించు కొన్నాను.

ఇంతకూ ఆదయ్యం మా ఇంటికి వస్తేగిస్తే ఇదంతా. దేనికైనా భగవంతుడి దయ కావాలె. ఈ మాటతోచిన తరువాత నా యిష్టదైవమైన మంగళగిరి నరసింహస్వామికి దణ్ణం పెట్టుకొన్నాను.

"స్వామీ ఆ విచిత్రమైన దయ్యాన్ని మా ఇంటికి పంపించు. దాన్ని ఏ విధమైన పిచ్చి చేష్టలు చేయకుండా కావలసిందేదో ఇచ్చే బుద్ధిగల దాన్నిగా చెయ్యి. ప్రభూ, ఆదయ్యం మాకు బంగారం తెచ్చి ఇచ్చే ఏర్పాటు కూడా చెయ్యి వీలైతే." అని ప్రార్థించాను.

వీలైతే అని నొక్కి అన్నాను. ఎందుచేతనూ అంటే వీలు అవుతుందో కాదో! ముందుగానే నాకు అది కావాలె ఇది కావాలె అని గట్టిగా అడిగితే ఆదయ్యం కాస్తా బెదిరి పారిపోవచ్చు.

నే నేమన్నా గొంతెమ్మ కోరికలు కోరుకొంటున్నానా అని, నన్ను నేనే ప్రశ్నించుకొన్నాను. బంగారం ఎక్కడి నుంచి తెచ్చి యిస్తుంది ఈ రోజులలో, ఎక్కడి బంగారం యుద్ధంలో హరించుకు పోతూ ఉంటే!

పోనీ బంగారం కాక పోతే వెండిచాలు. అదీ దొరక్క పోతే ఇనుమైనా సరే. ఇనుము మటుకు ఏమన్నా తక్కువ ధరలో ఉందా? మేకులు మటుకు మేకులు ఎంత ప్రియమైనవి! కానీకి గుప్పెడు ఇచ్చేవాళ్లు. ఇప్పుడు కానీకి

ఒక్కటైనా ఇయ్యటంలేదు. అని యిల్లా సరిపెట్టుకుంటూ వచ్చి, చివరకు కట్టెపుల్లలు తెచ్చి పెట్టినా చాలునను కొన్నాను. ఈ రోజుల్లో అడితీల వద్ద చేరిన గుంపులలో జోరబడి తోసుకొని నానా అవస్థాపడ్డా మూడు పుల్లలు దొరకటంలేదు. ఏదో, ఇంతకూ అది రావాలె గాని ఏదో విధంగా సాయపడకపోతుందా అని అనుకొన్నాను.

ఎందుకు రాదూ? ఆ దయ్యాన్ని ఆహ్వానించాను. భగవంతుడ్ని కూడా ప్రార్థించాను వచ్చేటట్లు చేయమని! ఇంకా ఏమి చేయాలె? భగవంతుడు ఆజ్ఞ యిస్తే వచ్చి తీరుతుంది. కాని ఆ భగవంతుడు, ఆ పానకాలరాయుడు, ఆజ్ఞ యిస్తాడా?

ఇల్లా అనుకుంటూ ఉండంగానే జ్ఞాపకంవచ్చింది. అరెరే పానకాలరాయుడికి ఎందుకు మొక్కుకున్నానా అని!

ఎందుచేతనూ అంటే పానకాలరాయుడు సగభాగం చెవులు మెలేసి లాక్కునే స్వభావంగలవాడు. చాలా పొరపాటు అయిపోయింది. తీరా మొక్కు కొన్నాను. ఇప్పుడు యింకో దైవానికి మొక్కు బదిలీ చేస్తే పానకాలరాయుడికి తప్పకుండా కోపం వస్తుంది. "నాకు సగం యివ్వాలిసి వస్తుందని వీడు యింకో దేవుడ్ని ఆశ్రయిస్తాడా? వీడి పనిపట్టిస్తానుండు" అని ఆయన అనుకొంటే అనుకో వచ్చు. ఏమన్నానో అన్నాను. పానకాలరాయుడు మీదే భారం వేద్దామని నిశ్చయించుకొన్నాను. అనుకోరాని

మాట అనుకొని స్వామి ఎడల అపరాధం చేసినందుకు చెంపలు వాయించుకొన్నాను.

ఓ విధంగా మనసుకు సంతోషం కలిగింది. ఆదయ్యం బంగారమే యిచ్చే పక్షంలో సగం దేముడి కిచ్చినా మరేమీ బెంగ లేదు. ఆమిగిలిన సగం చాలు నా దరిద్రం తీర్చటానికి.

అయితే బంగారం కాక ఆదయ్యం కట్టెలు తెచ్చి పడేసే పక్షంలో నాకు కాస్త యిబ్బందే. ఈ రేపనింగు రోజులలో దానికి మటుకు రెండు మణుగుల కంటే ఎక్కువ యిస్తారా? అందులో సగం దేముడికిస్తే నాకు మిగిలే దేమిటి? యిల్లాంటి ఆలోచన వల్ల మనస్సుకు కాస్త కష్టం కలిగింది కాని, యింతకూ ఆదయ్యం వచ్చిన తరువాత సంగతి గదా చూద్దాములే అని నాకు నేనే చెప్పుకొని సంతోషించి, ఊరుకొన్నాను.

3

మరునాటి రాత్రి మళ్లీ అవే ఆలోచనలు. ఆరాత్రికి దయ్యం మా యింటికి రావాలె అసలు రావటం అంటూ ఉంటే. ఆ రోజు రాత్రే దానికి అక్కడ ఉద్వాసన చెపుతారు. ఇహ అక్కడ ఎందుకుంటుంది? యకాయకీని ఆరాత్రే మా యింటికి రావాలె.

అయితే దాని కోసం తలుపులు తెరిచి ఉంచాలా వద్దా అన్న సందేహం వచ్చింది. అది తీరావచ్చేసరికి తలుపులు వేసి ఉంటే ఏమనుకొంటుంది? నేను యింతదాన్ని వస్తే వీడు తలుపులు వేసి ఉంచుతాడా! యిదేనా ఆహ్వానం? ఇదేనా మర్యాద! ఛీ వీడి గడప తొక్కకూడదుఅని వెళ్లిపోతుందేమో అని భయం వేసింది!

అల్లా అని తీసి ఉంచుదామా అంటే ఒక యిబ్బంది ఉంది. ఊరి బయట ఇల్లు మాది. దయ్యం రావటమూ మాకు బంగారం చేసి యివ్వటమూ, ఎల్లాఉన్నా ముందు యింట్లో ఉన్నది కాస్తా ఊడ్చుకు పోతుంది!

ఏంచేయాలిసింది నాకు తోచలేదు. చాలా చికాకేసింది. ఏమిటీ వెధవ పీకులాట అసలు ఈ ఆలోచనలే వదిలేద్దామా అన్నంత విసుకేసింది. కాని ఇంతలో, అబ్బాయీ, ఈ మాత్రం కష్టపడకపోతే నీవు ధనవంతుడవు ఎల్లాగ అవుతావు? కాబట్టి శ్రమపడి ఆలోచించు, అని ఎవరో చెప్పినట్లు అయింది.

ఆ సమయానికే ఒక చక్కని ఆలోచన గబుక్కున తట్టింది. తలుపుతీసి ఉంచనక్కరలేదు, కిటికీలోనుంచి కూడా దయ్యం రావటానికి వీలుందీ అని. దయ్యాలు సూక్ష్మజీవులు కాబట్టి, కిటికీచువ్వలూ అవీ; వాటికేమీ అడ్డంగాదు సరే అనుకొని కిటికీతలుపులు తీసిపెట్టి పడుకొన్నాను.

కాని నిద్రపట్టలేదు. ఓ పెద్ద ఆలోచన నన్ను చాలా బాధించింది, అసలు దయ్యాన్ని ఇంట్లో ప్రవేశ పెట్టటం మంచి పనా అని. పరిచయంలేని మనిషినే రానియ్యమే మన యింట్లోకి వాడు ఎట్లాంటి వాడో అన్న భయంతో! అల్లాంటప్పుడు ముక్కూ మొహం తెలియని దయ్యాన్ని యింట్లోకి తీసుకొచ్చుకోటం అంత తెలివైన పని కాదేమో అనుకొన్నాను. అదీకాక ఆదయ్యం ఎవరో! ఎవరైనా మన స్నేహితుడి దయ్యం అయితే, యింత ఆలోచన ఉండేది కాదు. యిది బొత్తిగా కొత్తదయ్యమాయె!

ఏమీ పాలుబోక ఊహు ఆలోచిస్తూ పడుకొన్నాను. భయం వేసింది. యింతలో దూరాన ఎక్కడో జట్కా నడుస్తూ ఉన్నట్లు శబ్దంకూడా వినిపించింది. యింకేం, అదే వస్తున్నది అనుకొన్నాను.

చాకలిదయ్యాలు చేరినచోట పల్లకీమోత వినపడుతుం దనీ, బ్రాహ్మణ దయ్యాలు చేరినచోట వేదాధ్యయనం జరుగుతూ ఉంటుందనీ, మామామగారు చెబుతూ ఉండే వారు. ఈ దయ్యం పూర్వాశ్రమంలో జట్కా ఎక్కి తిరుగుతూ ఉండేదై ఉండవచ్చు. యింతలో జట్కాచక్రాలు రోడ్డుపై దొర్లుతున్న శబ్దం మరీ మరీ దగ్గరగా వినపడటం సాగింది. ఆ శబ్దం మరీ దగ్గరకు వస్తున్నట్లు తోచిన కొద్దీ నాకు గుండెల్లో దడ ఎక్కువైంది.

ఇంకాసేపట్లో ఆ జట్కా మా యింటిముందు ఆగటం. ఆ దయ్యం కిటికీగుండా యింట్లోకి ప్రవేశించటం జరగబోతున్నదీ అని అనుకొనే సరికి ఎక్కడ లేని భయమూ పట్టుకొన్నది. అది నాకు ఉపకారం చేసేదే, అనుకోండి, ఎట్లాగైనా అది దయ్యంకాని మనిషి కాదు! దాన్ని యింట్లో ప్రవేశపెట్టటం విషయంలో ససేమిరా మనస్సు ఒప్పుకోలేదు.

ఎట్లాగా భగవంతుడా అని ఆలోచనలోకి దిగాను. చటుక్కున మెరుపులాగ ఒక ఊహ నామనస్సుకు తట్టింది.

వెంటనే లేచి ఒక కాయితం కలం తీసుకొన్నాను. దానిపైన వ్రాశాను "మహాశయా మీరు ఎవరో నాకు తెలియదు. మీ సుగుణ సంపత్తిని గూర్చి విని మిమ్ములను ఆహ్వానించాను. మీకు స్వాగతము. ముఖ్యంగా మీ వలన సాయం పొందాలనే నా ఆశయం. మీరు ఏదో ఒక విలువగల వస్తువ తెచ్చి మా యింట్లో పడేస్తూ ఉండండి మీకు తోచినది. వీలైతే బంగారం. ఆ విషయం మీ అనుగ్రహానికి వదిలేశాను. మీరు చేసిన సాహాయ్యానికి నేను ఎప్పుడూ కృతజ్ఞత కలిగి ఉంటాను. బైటవరాండాలో వేసియున్న పడకకుర్చీలో తాము శయనించ వచ్చును."

అని ముఖావంగా వ్రాసి దానిని మా గేటు తలుపు సందులో పెట్టాను. ఆ తరువాత కిటికీ తలుపులన్నీ మూసి నిద్రపోవాలని పడుకొన్నాను.

నిద్రపట్టలేదు. ఎవరో వీధిలో నడుస్తున్నట్లు శబ్దం అయింది. ఎవరో వస్తున్న చప్పుడు స్పష్టంగా వినవచ్చింది.

ఆ శబ్దం అంతకంతకు దగ్గరగా వినవచ్చింది. గేటు దగ్గర ఎవరో మనిషి నిలబడి ఉండాలె! లేకపోతే అంత స్పష్టంగా ఆశబ్దం వినపడదు. యింకెందుకు! ఎవరో గేటు తీస్తున్నట్లు కూడా తెలుస్తునే ఉంది!

వస్తున్నదీ అనుకొనే సరికి గుండెలో తుపాకిపెట్టి పేల్చినట్లు అయింది. యోగ్యతగల దయ్యం ఒకటి మన యింటికి వస్తూవుంటే, యింత భయం నాకు ఎందుకు కలగాలో నేను చెప్పలేను.

''దారినిపోయే తద్దినాన్ని నెత్తిన ఎక్కించుకోటం అంటే యిదేరా. బంగారం చేసిపెడితే మటుకు దయ్యాన్ని యింట్లో చేరనిస్తారా! వెర్రి నాగన్నా ఎంతపనిచేశావు! ఎవరన్నా వింటే నవ్వుతారు.'' అని ఎవరో పెద్ద కేకలు పెట్టినట్లు తోచింది.

ఛా, లేచి పోయి, దాని కాళ్లమీదపడి యిటుకరాళ్లూ వద్దూ, యినపమేకులూ వద్దు తల్లీ, నీదారిని నీవు వెళ్లు అని అడిగితే?

అల్లా అయితే, ఎందుకు పిలిచావు నన్ను ? అంటుంది అది. అంటే బుద్ధితక్కువై పిలిచాను. యిదిగో చెంపలు వేసుకొంటున్నాను. ఇంక ఎప్పుడూ యిల్లాంటి పిచ్చి

పని చేయను. ఈ తభాకు క్షమించు ఓ శాకినీ, ఢాకినీ, అని ప్రార్థన చేద్దామని అనిపించింది.

అప్పటికీ పోకపోతేనో! పోకపోతే నరసింహస్వామిని ప్రార్థనచేస్తినా, అది తప్పక పారిపోతుంది. నరసింహ స్వామి పేరు చెప్పినా, ఆంజనేయ స్వామి పేరు చెప్పినా దయ్యాలు పారి పోతయ్యి. ఆ విషయంలో సందేహం ఏమీలేదు నాకు.

అయితే అల్లాగచేస్తే, ఇందాకటి నుండి నేను అనుకున్న దంతా హమ్‌బాకీ అయిపోతుంది. రానున్న సంపదను వదులుకోటం అవుతుంది. హస్తగతమైన అమృత పూర్ణకలశాన్ని బోరగించినట్లు అవుతుంది. నిన్ను, నిన్ను, అని వలచి వచ్చిన సకల ప్రాభవ సమలంకృతమైన లక్ష్మీదేవిని గృహ కవాటమునుంచి తరిమివేసినట్లు అవుతుంది. క్రకచధారాభ కఠోరదంష్ట్రా భయంకరాట్టహాస ముద్రిత వికృతరూపమైన దరిద్రదేవతను రారమ్మని ఆహ్వానించినట్లు అవుతుంది.

కాబట్టి, ధైర్యాన్ని చిక్కబట్టి, నిలవదొక్కుకొని ఆ దయ్యం సంగతి ఏమిటో ఏం జేస్తుందో, ఇటుకలే ఇస్తుందో, బంగారమే ఇస్తుందో కనుక్కోవాలిగాని, పిరికి పందనై, భీరువునై, వెంగలినై, వెర్రినై, వెధవనై, మందమతినై, గాభరాపడి, గబ్బేలుపడి ఇల్లాగ తెలివి తక్కువ దద్దమ్మలా ప్రవర్తించరాదు. చూద్దాం! మరేమి ప్రమాదం లేదు.

దయ్యం సంగతి చూద్దాం. దానివలన మరీ చికాకుగా ఉంటే అప్పుడే ఏదో ఉపాయం ఆలోచించవచ్చు, అని నాకు నేను బాగా ధైర్యం చెప్పుకొన్నాను.

ఈ నిశ్చయానికి వచ్చిన తరువాత మనస్సుకు శాంతి గలిగి నిద్రపట్టింది. మంచి స్వప్నం వచ్చింది. కలలో కొన్ని విషయాలు చూస్తే శుభం, మరికొన్నిటిని చూస్తే అశుభం అని పెద్దలు అంటారు. నేను ఆరోజున కలలో చూచిన వన్నీ, శుభప్రదమైన వే.

నిద్ర మెళకువ వచ్చేసరికి తెల్లవారుతూ ఉంది. మంచం మీాదినుంచి, గభాలునలేచి వీధిలోకి పరుగెత్తాను దయ్యం ఆరాత్రి వచ్చి ఏంజేసిందో, ఏదైనా తెచ్చి పడేసిందో లేదో చూద్దామన్న ఆదుర్దాతో ముందుగేటు దగ్గరకు వెళ్లాను.

గేటు దగ్గర ఉత్తరం ముక్క పెట్టింది పెట్టినట్టే ఉంది. ఎవరో దాన్ని బొటనవ్రేలితో తాకినట్లు గుర్తు మాత్రం ఒకటి కనిపిస్తూ ఉంది ఆ తెల్లకాయితంపైన స్పష్టంగా. రాత్రి అది అంటే ఆ దయ్యంగారు దాన్ని ముట్టుకొని ఉంటారు చదవటానికి. నిజంగా ఆమె వచ్చిందన్నమాట!

వచ్చి ???

ఏదో గాబరా పుట్టింది. ఇంటి ప్రక్కనున్న కాళీస్థలం దగ్గరకు వెళ్లాను. అక్కడేమిాలేదు! రెండో ప్రక్కనున్న

ఖాళీ స్థలంలోకి వెళ్లాను. అక్కడా ఏమీ లేదు! ఇంటి ముందున్న స్థలాన్నంతా చూపులతో గాలించి చూశాను.

ఆహా, ఏమీ కనుపించలేదు!! నిరుత్సాహం నాహృదయం లోకి తొంగిచూచింది. నిలబడి పోయాను. నిలబడి ఆలోచించాను. ఇంతకూ ఆదయ్యం రానట్టా, వచ్చికోపంతో వెళ్లిపోయినట్టా అని? రాకపోయిన పక్షంలో గేటు తలుపులో, తెల్లకాయితం మీద ఉన్న బొటనవ్రేలిముద్రసంగతి ఏమిటి? కాబట్టి వచ్చే ఉంటుంది. వస్తే ఏమీ తీసుకురానట్టేనా అని అనుకుంటూ ఉండంగానే ఇంకా దొడ్లోకి వెళ్లిచూడలేదన్న సంగతి చప్పున జ్ఞాపకానికి వచ్చింది. అక్కడికి వెంటనే పరుగెత్తాను. ఏమీ ఉండదు అనే నమ్మకంతోనే.

అరె! నిజంగా విచిత్రం!!

దొడ్లో, మధ్యగా ఇటుకరాళ్ల కుప్ప!!

నాకళ్లు నేను నమ్మలేక పోయినాను. భయము, భ్రాంతి, విభ్రమము, విస్మయము.

ఇవన్నీ కలిసి ఒకటై, నాశరీరంలో సుళ్లుతిరిగినై. ఆశ్చర్య చకితుడ్ని అయి ఆ పాదమస్తకం ఆకంపించి నిశ్చేష్ట కాష్ఠాకృతి తాల్చాను.

౪

దయ్యాలు నిజంగా ఉన్నాయన్నమాట! అందులో కొన్ని ఈరకంగా ఉపకారం చేస్తయ్యన్న విషయంకూడా నిర్ధారణ అయిపోయింది.

ఇంతకూ భగవంతుడికి నా యందు కృపగలిగింది. మా పానకాల రాయుడికి నాయందు దయవచ్చింది. మా నర సింహ మూర్తికి, "రెండవసాటి దైవమిక లేదనుచున్, గడకట్టి, భేరికా దాండ దదాండ దాండ, నినదంబులు, అజాండము నిండ మత్తవేదండము నెక్కి చాటెదను"— అని మనస్సులో అనుకొని పొంగి పోయాను.

మళ్లీ ఒక సారి ఇటుక కుప్పవంక చూశాను. అరుణ కాంతిలో, అవి ఎర్రగా మెరిసి పోతున్నవి. వాటిని ముట్టు కొని చూశాను అవి నిజమైనరాళ్లా లేకపోతే ఏమైన మాయరాళ్లా అని, అవి నిజమైన ఇటుకరాళ్లు, అందులో ఏమీ మాయ లేదు.

ఇహ ఎందుకూ ఊరికే సందేహాలు పెట్టుకోటం. నాకు మంచి రోజులు వచ్చినై. బాగుపడేగీత బైట పడ్డది. అంతే.

లోపలికి పోయి పానకాలరాయుడి పటానికి ఎదురుగా నుంచుని "ప్రభూ కృతజ్ఞుడ్ని. నీపాదారవిందములను నిరం తరమూ పూజించే ఈ భక్తుడ్ని కరుణించు. శూన్యంలో నుంచి ఘన పదార్థాన్ని సృష్టించే శక్తి ఈ దయ్యానికి

ఇచ్చావు! బంగారాన్ని సృష్టించే శక్తి కూడా ఇస్తివా ఇక నాకు కోరతగింది ఏదీ వుండదు. ప్రభూ దయచూపు— అని ప్రార్థనచేశాను.

ఇక నాకేమీ తోచ లేదు. ఇల్లుతాళం వేసి ఊళ్లోకి వెళ్లాను. ఇంట్లో ఉంటానికి ఏదో భయంకూడా వేసింది.

ఇప్పుడు కర్తవ్యం ఏమిటో అని తీవ్రంగా ఆలోచించాను. ఈ దయ్యం బంగారం తెచ్చి యిస్తుందా యిక ముందైనా! ఇవ్వదని తోచింది. ఇచ్చేదైతే ఇవ్వాళే ఇచ్చేది. ఇది యిటుకలు చేసే దయ్యం అయి ఉంటుంది. దీన్ని యింకొకటి అడగటం బాగుండదు. అడిగినా యివ్వదు.

పచారు దుకాణాలలో పండ్లు అమ్మరు. పండ్లదుకాణంలో ఇంగువ అడిగినా దొరకదు. ఎవడి సరుకు వాడు ఇస్తాడు. కాబట్టి ఈ దయ్యాన్ని ఇంకో వస్తువ అడగటం తెలివితక్కువ తప్ప మరోటికాదుఅన్న నిశ్చయానికి వచ్చాను.

ఇటుకమటుకు ఇల్లాగ రోజుకు నాలుగువందలు ఇస్తుంటే చాలదూ? కొద్దిరోజులలో లక్షలులక్షలు అవుతుంది. మనకు కావలసింది ఉంచుకొని మిగిలింది అమ్మి, సున్నం, కలపా అవీ కొనుక్కొని మేడఒకటి వేయవచ్చు. ఇల్లాగ అనుకొంటూ వీధిలో ఉన్న మేడల వంకచూస్తూ నడిచి వెళ్లాను.

ఇల్లాగ అమ్మితే ఎంతకాలంలో ఎంతసొమ్ము వస్తుందీ అనిగానీ, ఎంతకాలంలో లక్షాధికారిని అవుతాను అనిగానీ, నేను లెక్క వేయలేదు. అల్లాంటి ఊహలే రానియ్యలేదు. అల్లాగ చేయటం చాలా తెలివి తక్కువా అనవసర మునూ!! గాలిమేడలు కట్టటం నా తత్వంగాదు. నెమ్మదిగా, తాపీగా, కూర్చుని ఆలోచించటమే నా స్వభావం.

ఆ వెళ్లటం వెళ్లటం నేను హోటలుకే వెళ్లి, భోజనం చేసి, సరిగ్గా ఇంటికే వచ్చేశాను. జరిగిన విషయం అంతా తల్చుకొంటే చాలా తమాషాగా ఉంది. వళ్లు ఝల్లు మంటున్నది.

ఒక్క విషయం ఏమిటంటే హఠాత్తుగా వచ్చిన ఈ సంపద నన్నేమీ తలక్రిందు చేయలేదు. లాటరీలో లక్ష రూపాయలు వచ్చినైయని విని వెంటనే వెనక్కు విరుచుకు పడి పోయిన వాడిలాగు ప్రవర్తించ లేదు. కొంత మందికి పిచ్చెత్తటంకూడా కద్దు. నాకు అల్లాంటి దేమీ జరగలేదు. మనః స్థైర్యము నిలబెట్టుకో గలిగాను.

చివరకు ఎన్ని రోజుల్లో ఎంత ఇటుక మన అధీనంలోకి వస్తుంది అన్న ఆలోచనలోకి అయినా దిగలేదు. ఎందుకూ? రేపు ఏమౌతుందో! రేపు అది ఇటుక తెస్తుందో తేనే తేదో!

ఇల్లా అనుకుంటూ ఉండంగానే మరో ఆలోచన వచ్చింది, దయ్యాలు తెచ్చే వస్తువులు నిజమైనవి కావనీ

నిజమైన వానిలాగే కనపడి ఉప్పున మాయమౌతాయని. ఈ ఆలోచన రావటంతోనే నేను దొడ్లోకి పరుగెత్తుకొని వెళ్లాను. ఆ ఇటుకలు ఏమైనా మాయమైపోయినాయేమో చూద్దామని. లేదు. ఆ ఇటుకలు కుప్పగా అక్కడే ఉన్నవి. మధ్యాహ్నపు ఎండలో అవి మెరుస్తూ అల్లాగే ఉన్నాయి.

ఇది చాలా తమాషాఅయిన విషయము మటుకు అవును. మనకు ఏ విషయమువల్లనైనా సంతోషం గలిగినప్పుడు దాన్ని గురించి స్నేహితులతో చెప్పితే, వాళ్లు మనలను వీపుచరిచి "అదృష్టవంతుడివిపో!" అని అనటంవల్ల కొంత తృప్తి ఆనందంకలుగుతుంది. మనకు కలిగిన సంతోషాన్ని ఇతరులకు కాస్త పంచి ఇయ్యకపోతే మనకేదో బాధగాకూడా ఉంటుంది. ఈ విచిత్రానుభవాన్ని గూర్చి ఎవరితోనైనా చెప్పాలని అనిపించిందికాని దానివలన కొత్తచిక్కులు వస్తయి అని తోచి నా సంతోషాన్ని నా కడుపులోనే పెట్టుకొని ఊరుకొన్నాను. ఒకటి-రెండు-మూడు-రోజులు గడిచినై. ఆ దయ్యం రోజుకు నాలుగు వందలని లెక్కప్రకారం తేవటంలేదు. రెండోరోజున సుమారు రెండుమూడువేల ఇటుక పడేసింది!! మూడో రోజున పదివేలుదాకా పడేసింది! ఇల్లాగ రోజురోజు ఎక్కువ చేస్తున్నట్లు కనిపించింది. దొడ్డి నిండిపోయింది. ఇహ ఆట్టే చోటు లేదు.

౫

ఇప్పుడో కొత్తసమస్య వచ్చిపడ్డది. ఉన్న ఇటికలను ఏదోవిధంగా ఉపయోగపరచాలె. లేకపోతే, ఇక వచ్చే సరుకుకు చోటులేదు. ఈ ఇటుకను అమ్మినా అమ్మాలె, లేకపోతే మరోవిధంగానైనా వినియోగించాలె.

అప్పటికి మా ఆవిడ వెళ్లి అయిదురోజులైంది. ఇక అయిదారురోజులలో వచ్చేస్తుంది. ఆవిడ వచ్చేసరికి దొడ్లో ఒక ఔట్ హౌస్ కట్టించి ఉంచితే! భలే ఆశ్చర్యపోతుంది! చాలా మెచ్చుకుంటుంది.

ఇదివరలో నేను డబ్బుసరిగా వాడటం లేదనీ, దుబారాగా కర్చు చేస్తున్నాననీ, గునుస్తూ ఉండేది. ఇల్లాగచేస్తే ఆనందిస్తుంది. ఇదంతా నా స్వంత డబ్బు పెట్టికట్టించాననే చెప్పేస్తాను! నాయందు ఆమెకు చాలా మంచిఅభిప్రాయం కలగడమేకాకుండా, నేను ఏదోరహస్యంగా డబ్బు నిలువ జేస్తున్నానని కూడా అనుకోవచ్చు. అల్లా అనుకోటమే మంచిది.

అయితే రోజూ ఇల్లాగ ఇటుక వచ్చి పడటం జూచి ఇదేమిటని అడగదా, అప్పుడన్నా తెలియదా ఇది నా స్వంత ప్రయోజకత్వం కాదనీ, అని తోచింది. కాని దానికో ఎత్తు ఎత్తి ఉంచాను.

ఇటుక వ్యాపారం చేస్తున్నానూ అని ఆవిడతో చెబుదామని.

పాపం ఆవిడకు మెడలోకి ఓ గొలుసు మటుకు తప్పకుండా కొని యివ్వాలె. ఎన్నాళ్ల బట్టో అడుగుతున్నది.

ఈ ఇటిక ఔట్‌హౌస్ కట్టటానికి వినియోగించినా మళ్లీ నాలుగు రోజులలో పది పన్నెండు వేల ఇటుక తయారు అవుతుంది. వెయ్యి ఇరవై రూపాయలకే ఇచ్చినా ఓ రెండు వందలఏభై రూపాయలు సులువుగా వస్తయి. ఓ అయిదు సవరసుల గొలుసు! ప్రస్తుతం అదిచాలు. అంతగా అయితే ఇంకో నాలుగు నెలలు పోయిన తరువాత పసిదానిమాట ఆలోచించ వచ్చు. ఇల్లాగే అనుకొన్నాను.

ఇంతకూ ఆ వున్న ఇటికతో వెనకను ఓ ఇల్లు వేద్దామనే నిశ్చయించాను. మూడు గదులుగా ఉండాలనుకొన్నాను. చదువుకొనేందుకు ప్రత్యేకంగా మాకు ఒక్కొక్కరికి ఒక్కొక్క గది కావాలని మొగపిల్లలు చాలా రోజులనుంచి గోల పెడుతున్నారు. వాళ్లుహాలులోనూ వంటింట్లోనూ కూర్చుని చదువుకొంటున్నారు పాపం! ఒక్కొక్కడికి ఒక్కొక్క గది ఇద్దామని నాకూ సరదాగలిగింది. ఎవరి గదిలో వాడు తన పుస్తకాలూ, బట్టలూ, పెట్టెలూ, పెట్టుకొని హాయిగా చదువుకొంటాడు. మిగిలిన గది ముగ్గురు ఆడ పిల్లలకూ ఉమ్మడిగా ఉంటుంది. భగవంతుడి దయఉంటే వాళ్లకు కూడా మూడు గదులు కట్టించాలనే ఉంది. అది ఇప్పటి మాటగాదు.

ఈ దొడ్లో ఇల్లు వేసే విషయంలో మనదగ్గర ఇటుక మాత్రం ఉన్నది కాని సున్నమూ, కలపా, వెంటనే కొనాలె. మేస్త్రీలకూ, కూలీలకు ఇయ్యటానికి కొంత డబ్బు చేతిలోను ఉండాలె. సున్నం అయిదారు బండ్లు అప్పుమీద తేగలనూ, పరవా లేదూ అనుకొన్నాను. కలపమటుకు క్యాష్ ఇచ్చి కొనాలె. మిగతావాటికి దాని తరువాత చూచుకోవచ్చు.

కలప కొంటానికి మటుకు క్యాష్ ఎల్లాగా అని ఆలోచించాను. ఈ ఆలోచన ఎంతోసేపు పట్టలేదు. బ్యాంకిలో అప్పుతీసు కొందామని వెంటనే నిశ్చయంచేశాను. తరువాత నాలుగు రోజులలో ఇటుక అమ్మి ఏట్లాగూ అప్పు తీర్చి పారేస్తాను. కాబట్టి అప్పు చేయటంవల్ల వచ్చిన పెద్ద ఇబ్బంది ఏమీ లేదు అని కూడాతోంచిది.

మా ఆవిడ వచ్చేలోపల ఇల్లు తయారై పోవాలనీ, ఆవిడ వచ్చి చూచి ఆశ్చర్య పడి "అరె! ఎప్పుడు కట్టించారండీ? ఎంత అందంగా ఉందండీ? డబ్బు ఎక్కడదండీ అప్పు జేయలేదుగద?" అని అంటూఉంటే "అప్పు లేదూ, ఏమీ లేదు. ఏదో డబ్బు క్యాష్‌రూపంగా ఉంచుకోటం మంచిది గాదు ఈ యుద్ధపురోజుల్లో, అని కొంతమంది స్నేహితులు అంటే, సరే, ఎందుకు వచ్చిన గోల అని ఇల్లాగ చేసే శాను"—అని దర్జాగా తమాషాగా నిర్లక్ష్యంగా నేను అందామనీ, నిశ్చయించుకొన్నాను. "ఇన్నాళ్లబట్టి చెప్పారు

కారేమండీ! నిలువజేశారన్న మాట! డబ్బులేదూ, అంటూఉంటే తెలివితక్కువదాన్ని మీరు పాడుచేస్తున్నా రనుకొన్నా! అమ్మ ఎంత దొంగండి మీరు! పోనీలెండి మంచిపనిచేశారు. పిల్లలకు కాస్త ఆస్తి ఏర్పడుతుంది.'' అని ఆవిడ తప్పకుండా అంటుంది.

కాబట్టి ఇల్లు తత్‌క్షణం తయారుచేసి ఇల్లాంటి సరదా మాటలు విందామనుకొన్నాను. ఆ మధ్యాహ్నమే బ్యాంకీకి వెళ్లి నూరురూపాయలు అప్పుపుచ్చుకొన్నాను. మనవూళ్లో అడితీలో కొనేకంటే గుడ్లవల్లేరు రేవులో కొంటే, కర్ర చాలా చౌక? అంతేకాక మంచిదికూడా దొరుకుతుంది. అందుకని డబ్బు జేబులో వేసుకొని గుడ్లవల్లేరుకు కారు ఎక్కాను.

గుడ్లవల్లేరులో నేను ఆట్టేసేపు ఉండలేదు. గిల్లి బేరం చేయటం నా స్వభావమూకాదు. మంచి టేకుకర్ర కావలసింది బేరంచేసి, ఇంటికి పంపమనిచెప్పి, యాభైరూపాయలు అడ్వాన్సు ఇచ్చి మిగతా యాభై ఇంటిదగ్గర ఇస్తానని చెప్పి వచ్చేశాను.

నేను ఊళ్లోకి రావటం ఏడుగంటలకే వచ్చినా, కాఫీ హోటలులోనూ, అక్కడా కాసేపు గడిపి, భోజనంచేసి రాత్రి ఎనిమిదిగంటల ప్రాంతాన ఇంటిదారి పట్టాను. ప్రొద్దున వెళ్లటం వెళ్లటం అదే రావటం.

౬

నేను మా యింటికి ఓ ఫర్లాంగుదూరంలో ఉండంగానే మా ఇంట్లో ఓ దీపం వెలుగు కనిపించింది. ఏమిటా అని చూశాను. కిటికీలోనుంచి స్పష్టంగా దీపపు వెలుగు కనిపిస్తున్నది. దీని దుంపతెగ ఆ దయ్యం ఇంట్లో ప్రవేశించి ఇల్లంతా చూస్తున్నదిరా అనిపించింది. గుండె బద్దలై పోయింది. మెల్లగా నడిచివెళ్లాను. ఇంటిముందు ఒక నిమిషం నిలబడి చూశాను. ఇంట్లో ఎవరో మెదులుతున్నట్లుకూడా అలికిడి అయింది. ఇంతలో చప్పున జ్ఞాపకం వచ్చింది మా ఆవిడ వచ్చి ఉంటుందీ అని. నా తెలివితక్కువకు నవ్వుకొని గబగబా లోపలికివెళ్లాను—"ఎప్పుడొచ్చావ్! ముందుగా ఉత్తరమైనా వ్రాయలేదేం?" అంటూ. ప్రొద్దునే ఆరుగంటలబండికే వచ్చాము. అయ్యగారు ఇంట్లో లేరు. నా దగ్గరకూండా తాళంచెవి ఒకటి ఉండబట్టి సరిపోయిందికాని లేకపోతే ఇప్పటిదాకా చలిలో బయట ఉండాలిసి వచ్చేది! ఎక్కడికి వెళ్లారూ? అన్నది.

'నేను ఎక్కడికి వెళ్లిందీని చెప్పటానికి ముందు నీకు చెప్పవలసిన సంగతులు చాలా ఉన్నవి. నీ భోజనం అయిందా? పిల్లలు అప్పుడే పడుకొని నిద్రపోతున్నారే?'—అన్నాను.

ప్రయాణం బడలికవల్ల నిద్రవస్తుంటే అన్నం వండి పిల్లలకు పెట్టి ఆకలైతే నేనూ తినేశాను. మీ భోజనం మాట ఏమిటి?

"నేను భోజనంచేసివచ్చాను. హోటల్లో" అన్నాను. ఆ తరువాత ఒక అరగంటలో కొంతం ఇల్లంతా సర్దుకొని వచ్చి నా ప్రక్కనున్న మంచంపైని నడుమువాల్చి ఏమిటి సంగతులు చెప్పండీ—చాలా సంగతులు ఉన్నయి అన్నారూ అన్నది.

౭

ఇప్పుడు నేను ఈ దయ్యం ఇటుకలు తేవటం సంగతి అంతా చెప్పెయ్యాలా, వద్దా అని ఆలోచించాను. చెప్పేస్తే ఇల్లు కట్టటంలో స్వప్రయోజకత్వం ఏమీ లేకుండా పోతుంది. కాబట్టి ఆ విషయం దాచేసెయ్యాలె. అసలు నేను వేసుకొన్న ప్లాను సగం పాడైపోయింది. దొడ్లో క్రొత్తయిల్లు వేసి ఆమెకు చూపిద్దామనుకొన్నాను. కాని ఆమె నాలుగైదురోజులు ముందుగా రావటంవల్ల నేను అనుకొన్నంత ఆశ్చర్యం ఆమెకు కలుగజేయ లేకపోయినాను. ఇప్పుడు అసలు సంగతి చెప్పేస్తే వ్యవహారం బొత్తుగా చప్పబడిపోతుంది. ఆ రాత్రికి ఆ విషయము బైటపెట్ట వద్దనే అనుకొన్నాను.

మర్నాడు కలప వస్తుంది. పనివాళ్లనుకూడా రమ్మని చెప్పి వచ్చాను. ఇదంతా చూచి అమె ఆశ్చర్యపడితే అప్పుడు చెప్పవచ్చు. అప్పుడైనా దయ్యం సాయంవల్ల ఇటుకలు వస్తున్నాయని చెప్పకూడదు, అల్లా చెపితేనా సంతోషిస్తుందిగాని ఆవిడకు నామీద గౌరవం మాత్రం

కలుగదు. అసలు ఆసంగతి ఎత్తకూడదు. ఇటుక వ్యాపారం వల్ల అపారధనం గణిస్తున్నట్లు ఆమెకు అభిప్రాయం కలుగ జేయాలె.

అందుకని ఆ మెతో ఈ కథ ఏమీా చెప్పలేదు. అమ్మాయి పెండ్లికి వెయ్యినూట పదహార్లు కట్నం యిచ్చి మంచి సంబంధం తెస్తానన్నాను. ఆవిడకు నాలుగైదు రోజులలో ఓ జిగినీ గొలుసో, లేకపోతే ఒక అటుకులగొలుసో, కొని ఇస్తానన్నాను. ఓ రేడియో కూడా కొనుక్కుంటే బాగుం టుందా అని అడిగాను. ఈ మాటలు విని సంతోషించటానికి బదులు మండిపడి, "చాల్లే ఊరుకోండి. గొంతెమ్మ కోరి కలూ మీారూనూ! అన్నీ కొనేవారిలాగే జిగినీ గొలుసు కావాలా అటుకులగొలుసు కావాలా అనీ, రేడియోకొంటే బాగుంటుందా అని అడుగుతున్నారు! అమ్మో! అమ్మో! మీరు గొలుసు చేయించనూ, నేపెట్టుకోనూనూ!! ఇంటి కైన అప్పుఅట్లాగే ఉంది. ఆవగింజలో అరవీసం తీరలేదు. రేడియో కొంటారట రేడియో!!" అని చీదరించింది. "నీకేం తెలుసు నా సంగతి. కొనగల్గునో లేదో నీకే తెలుస్తుంది కొద్దిరోజుల్లో!" అని ఊరుకొన్నాను.

"నాకు తెలియనిది ఏముంది? డబ్బు ఎక్కడినుంచి అయినా కొట్టుకురావాలె!" అన్నది ఆవిడ విసుగ్గా.

"కొట్టుకోస్తుంది చూస్తుండు" అన్నాను ధైర్యంగా. నామాటలయందు ఆవిడ ఏ మాత్రం విశ్వాసం చూపలేదు.

నాకు డబ్బుచేసే ఉపాయం దొరికిందని నేనూ చెప్పలేదు ఆవిడకు !!

మర్నాడు నేను నిద్రలేచే సరికి మా ఆవిడ ఎవరి మీాదనో పెద్దగా కేకలు వేస్తున్నది. ఆ కేకలవల్ల నాకు మెళుకువ వచ్చింది.

"మాకు కాదయ్యా. మా కెందుకూ ఈ దూలాలూ కడ్డీలున్నూ! ఎవరివో!" అంటూాన్నది మా కాంతం. అవతల వాడు, "పంతులుగారు నిన్న కొన్నారండి" అంటూాన్నాడు.

"మాపంతులుగారు కాదని చెపుతూఉంటే వినవేం! ఎవరివో కనుక్కో మాకుగాదు" అంటూన్నది ఈవిడ.

ఈగోల విని నేను గబాగబా వాకిట్లోకి పరుగెత్తికెళ్లి "మనకే లేవే కాంతం ఊరుకో నేను కొన్నాను" అన్నాను.

"ఎందుకూ!" అన్నది ఆవిడ నన్ను వెర్రివాడ్నిలా చూస్తూ.

"నీకు తెలియదులే ఊరుకో, దొడ్లో ఒక బొటుహౌస్ వెయ్యాలను కొన్నాను. ఇటుక తెప్పించాను. సున్నం పంపమని చెప్పివచ్చాను. పనివాళ్లు ఇంకా కాసేపటి కల్లా వచ్చి పని ప్రారంభిస్తారు" అని సంగతులన్నీ చెప్పేశాను. వడగళ్లలాగ పడిపోయినై విశేషాలన్నీ. ఆవిడ ఆశ్చర్యపోయింది. పోక ఏంజేస్తుంది హడలగొట్టేస్తిని ఒక్కసారి! ఆవిడ విచిత్రంగా చూస్తూ నిలబడి వుంది.

"రాత్రి అంటివేడబ్బు ఎక్కడినుంచి అయినా కొట్టుకొస్తుందా అని! యిప్పుడేమంటావ్! యిటుక ఉంది. కలపకొనేశామ్. ఎల్లుండి కల్లా యిల్లు తయార్!!" ఈ మాటలు, ఆమెకు ఆశ్చర్యం కలగటానికి ఏ పద్ధతిలో అనాలో ఆ పద్ధతిలో అన్నాను గర్వంగా.

ఆవిడ తెల్లపోయి చూస్తూ, ఏమిటీ! ఎంతపని జరిగిందండి! ఒక్కమాటైనా అనకపోతిరేం!! అని అడిగింది. యిటుక నీవు యింకా చూడనేలేదూ!! రా చూపిస్తా, అంటూ ఆవిడను నెట్టుకుంటూ దొడ్లోకి తీసికెళ్లాను.

అరె!!

ఒక్క యిటుక ముక్కైనా లేదు అక్కడ. పైగా యిదేమిటి!! శాస్త్రిగారి యింటికీ, మాయింటికీ మధ్య గోడ ఒకటి లేచింది!

నాకు నోటమాట రాలేదు. నిర్ఘాంత పోయినాను ఎట్లా జరిగిందీ ఈ వింతా అని! ఆ దయ్యం పనా యిది? ఛా; ఎప్పటికీ కాదు.

అయితే ఎట్లా జరిగిందీ అని ప్రశ్న వచ్చిందికాని, ఎంతో సేపు ఆలోచించవలసిన అవసరము లేకపోయింది. ఆ శాస్త్రిచేసిన పనే యిది! కనపడుతూనే ఉంది. నేను యింట్లో లేకుండా చూచి ఈ పనిచేసి ఉంటాడు! నిన్నసాయింత్రానికి యిది తయారై ఉంటుంది. వీడి దుంపతెగ ఎంత దౌర్జన్యం

చేశాడూ! యిటుకంతా కాజేశాడే!! అని ఆలోచిస్తూ నుంచున్నాను. ఆవిడను లాక్కొచ్చిన విషయమే మరిచిపోయినాను.

ఏమిటండీ అలాచూస్తారూ? ఎందుకూ ఆ గాబరా? అని ఆవిడ అడుగుతూ ఉన్నా నేను వినిపించుకోలేదు.

ఈవిడ ప్రొద్దునే వచ్చిందికదా, యింతపని జరుగుతూ ఉంటే తెలియకుండా ఉందా? పనివాళ్లువచ్చి హడావుడిగా గోడకడుతూ ఉంటే ఈవిడకు తెలియకుండా ఎల్లాగ వుంటుంది? తెలిసే ఉంటుంది. తెలిసినప్పుడు ఆవిడ చూస్తూ ఊరుకోకపోతే అదేమిటండీ అనకూడదూ?

అంత యిటుకా ఆయన పబ్లిక్కుగా కాజేస్తుంటే ఈమెగారు ఊరుకోటం ఏమిటి! యిల్లాగ అనుకొని మొత్తం మీద తప్పు అంతా ఆవిడదే అయినట్లు తేల్చుకొన్నాను. ఈ నిశ్చయానికి వచ్చేసరికి ఒక్క నిమిషం పట్టింది. యింతలో మా కాంతం నాదగ్గరకొచ్చి మీదచెయ్యివేసి ఏమిటి అల్లాగ చూస్తున్నారూ? అని అడిగింది! నాకు వళ్లు మండిపోయింది ఆవిడ యిల్లాగ ఏమీ తెలియని నంగనాచిలాగ అడగడం చూస్తే!

"యహా ఉండు మహా తెలియనిదానిలాగ అడుగుతావు?" అని అంటూ ఆవిడ చెయ్యి విదిలించి వేశాను.

"ఏమిటండీ తెలియటం?"

"ప్రొద్దున ఇక్కడ ఇటిక ఉందా"

"ఆ"

"అదంతా ఏమైంది?"

"ఏమైందో కనపడటం లేదండీ గోట కట్టించాడాయన?"

"గోడ కట్టిస్తూ ఉంటే నీవు చూస్తూ కూర్చున్నావు కాబోలు?"

"చూడక ఏంజేయమంటారండీ?"

"ఆ మాత్రం తెలియదూ? ఇంట్లో నేను లేకుండా జూచి ఇటికఅంతా ఆయన కాజేస్తుంటే నోరు తెరుచుకు చూస్తూన్నావూ, ఇంటికైనదానివి? వద్దని అనటం తెలియదేం?"

"అదేమిటండీ అల్లా అంటారు? ఆయన సొమ్ము ఆయన వాడుకొంటూ ఉంటే నేను వద్దు అనటం ఏంబాగుంటుం దండీ"

"ఆయన సొమ్మా? ఇటుక అంతా తనదే అన్నాడు కామాలు! నీవు నమ్మావు! తెలివితక్కువ దద్దమ్మవు! ఆయన అంటేమటుకు ఒకవేళ మనదేమో, యింటాయన తెప్పించారేమోనని అనుకోవద్దూ?"

"అయ్యో కర్మమా అదేమిటండీ అల్లా కోప్పడతారూ? వాళ్లు మన దొడ్లో ఇటుక వేసుకొంటామని నాకు ముందు

గానే చెప్పారూ! నేను వెళ్ళే రోజునే జానికమ్మగారు నన్ను అడిగింది మా ఇటుక బండ్లు వస్తయ్యమ్మా, మా దొడ్డి బొత్తిగా చిన్నది. స్థలంలేదు. మీ దొడ్లో వేస్తామని. పోనీ ఏంభాగ్యం వేసుకోండి అన్నాను. ఇవ్వాళ ప్రొద్దునే శాస్త్రిగారు పనివాళ్లను పిలిపించి గోడ పూర్తి చేయించాడు. కొద్దిగా మిగిలిన ఇటుక వాండ్ల దొడ్లో ఒక మూల వేసుకొన్నారు. ఆయనేమిటి? మీ ఇటుక కాజేయటం ఏమిటీ? నాకేం అర్థంకావటంలేదు!''

ఈ మాటలు వినేసరికి, ఆకాశం విరిగి మీద పడ్డట్లు అయింది. నా తలతిరిగి పోయింది. ఈ ఇటికంతా మా దొడ్లోకి ఇల్లాగ వచ్చిందని నాకేమి తెలుసూ!

ఆ శాస్త్రిగారు ఇటుక తోలించు కొంటున్నారు అని నాకు ముందుగా తెలిస్తే, ఇంత కథ జరగకుండా ఉండేది. ఇప్పుడెట్లా? కలప వచ్చి కూర్చున్నదాయె! పనివాళ్లు వస్తూ ఉంటారు బహుశ! సున్నం కూడ పంపమని చెప్పితిని!! అంచేత చాలా కోపం వచ్చింది కాని ఎవరి మీద కోప్పడాలో తెలియలేదు.

చివరకు ''నీ వీ సంగతి నాతో చెప్పలేదేం?'' అని మా ఆవిడ మీదే ఎగిరిపడ్డాను. ఆవిడ అన్నది. ''ఏమంత మహాభాగ్యమని చెప్పాలె! మరిచి పోయినాను. అదీగాక ఆ రోజే వెళ్లిపోతిని!'' ఈ మాటలు అని ఆవిడ బిక్క ముఖంతో అక్కడే నిలబడ్డది.

నేను ఆవిడను అక్కడ వదిలేసి వాకిట్లోకి వెళ్లాను. ఆ కలప ఏంజెయ్యాలన్న సమస్య ఒకటి వచ్చింది. "ఈ కలప ఎందుకు కొన్నారూ? ఇటుక మీరు కొంటే ఆయన కాజేయటమేమిటీ!—ఏమిటో సంగతి చెప్పండి?" అని మా ఆవిడ గొడవ. బండివాడు బాడిగ యిమ్మని గొడవ, తల తిరిగిపోతుంది. పిచ్చి ఎత్తుతున్నది.

ఇంతలో నేను గేటుకుకట్టిన ఉత్తరం క్రిందపడిఉంటే దాన్ని మా కాంతం తీసిచూచి, "ఇదేమిటండోయ్? నేను యింతసేపటినుండి చూడనేలేదు! ఎవరికి వ్రాసిన ఉత్తరం ఇది?" అని ఉరిమిచూస్తూ అడిగింది.

నేను ఏం జెప్పేది? అసలే మనస్సు నానా ఖంగాళీగా ఉందాయె. "దానికీ." అన్నాను. దేనికి? దేనికండీ ఈ ఉత్తరం? మీరు వచ్చిన దాకా కుర్చీలో కూర్చోమని రాశారు కూడా! అని నిలవ తీసి అడిగింది నన్ను అనుమానిస్తూ.

౯

వ్యవహారం అంతా వెధవ గొడవ క్రింద తేలిపోయింది. వళ్లు అంతా చీదర పుట్టింది. చీకాకేసింది. కోపంవచ్చింది. ఇప్పుడావిడకు ఈ ఇటుక సంగతి ఏమని చెప్పేది? నేనే తెప్పించాను. ఆయన కాజేశాడు అని నిలబడితే పెద్ద పోట్లాటా, సాక్ష్యాలూ వస్తయి. అసలు నిజానికి ఇటికేమో

ఆయన తోలించుకుంటే, అది నాది అని నేననుకొంటెని ఈ దయ్యాపు గొడవలో పడి!! ఈ ఉత్తరం ఎవరికి వ్రాశానని చెప్పేది. ఈ ఛండాలపు చిక్కుల్లో పడి తల గోక్కుంటూ నుంచున్నాను.

"ఏమండీ ఏమిటీ గొడవ అంతానూ? ఇటుక ఆయనదే అని నేను అనుకొన్నాను, వాళ్లు ముందుగా నాతో చెప్పారు కాబట్టీ! మనదా ఏమిటండీ? మనదైతే ఆయన అంత ధైర్యంగా, అన్ని వేల ఇటుక ఎల్లా కాజేస్తాడండీ? మీరు ఎవరికి డబ్బు ఇచ్చారూ మనకి ఇటికె తోలమనీ? భద్రయ్యకేనా! ఏమాత్రం యిచ్చారూ? ఓ పాతికైనా యిచ్చి ఉంటారు! పాతికేం, యాభై యిచ్చి ఉంటారు! అంతేనా?" అని ఊరికే ఆవిడ అడుగుతూ ఉంటే నేను ఏమీ మాట్లాడలేదు. పట్టుబడ్డ దొంగలాగ నుంచుని ఊరుకొన్నాను. ఆవిడకు మరీ అనుమానం కలిగింది.

మళ్లీ యిల్లాగ అన్నది ఆవిడ. "సరే, యింకెందుకూ; తెలిసింది. భద్రయ్యకేమో యాభై రూపాయలు యిస్తే వాడు కాజేసి ఊరుకొన్నాడు. మీరేమో యిదంతా భద్రయ్యతోలిన యిటుకే అనుకున్నారు. అంతే గదండి ఏ మాత్రం తగలేశారు చెప్పరేం?

నేను మాట్లాడక ఊరుకొన్నాను. నేను ఊరుకొంటే ఆవిడ ఊరుకొంటుందా? లేదు. ఈ వుత్తరం ఎవరికండీ

వ్రాసింది. మహాశయా అని వ్రాశారు. ఎవరు ఈ మహా శయి ? ఏమి పనండీ యిది నేను ఊళ్లో లేకుండాజూచి ! ! అని అడుగుతుంటే గుండెల్లో గుద్దినట్లు అయింది.

ఇహ ఎందుకొచ్చిన గోల అని, దయ్యపు సంగతి అంతా, ఆస్థితిలో చెప్పగలిగినంత ఓపికగా, టూకీగా చెప్పాను.

చెపితే ఏంలాభం! "నే నంత తెలివి తక్కువ ధద్ద మ్మను కానండోయ్ ! దయ్యానికి ఎవరైనా ఉత్తరం వ్రాస్తారా? ఎక్కడైనా విన్నామా యిల్లాంటి సంగతి ! యిహ ఊరుకోండి" అని గట్టిగా అని, ఆ ఉత్తరం అక్కడ విసిరి పారేసి చురచురా చూస్తూ వెళ్లిపోయింది. నేను ఆ ఉత్తరాన్ని చేత్తోపట్టుకొని ఆ కొత్తగా గట్టిన గోడవంక చూస్తూ, దిగాలపడి నిలబడి పోయాను.

★